

Jaume C. Pons Alorda: "Per Walt Whitman, l'èsser humà és El déu de l'èpica moderna"

PERE ANTONI PONS Selva | Actualitzada el 16/05/2014 00:00

El poeta mallorquí Jaume C. Pons Alorda (Caimari, 1984) acaba de publicar la primera traducció íntegra al català de *Fulles d'herba*, de Walt Whitman (Nova York, 1819- Nova Jersey, 1892), un cant de celebració a la vida, a la democràcia i a la bigarrada pluralitat del món. El llibre, que ha estat publicat per Edicions de 1984, és un volumàs de més de cinc-cents pàgines i està tenint un èxit esclatant: la crítica li ha dedicat grans elogis i va ser el llibre de poesia més venut el passat dia de Sant Jordi.

Per què Walt Whitman és el patriarca de la poesia nord-americana moderna?

Edgar Allan Poe, anterior a ell, era nord-americà, però literàriament era europeu: bevia dels anglesos, dels francesos... Whitman, en canvi, és genuïnament nord-americà també des d'un punt de vista temàtic i formal, igual que Emily Dickinson.

Què caracteritza la modernitat i l'americanitat de Whitman?

Whitman va ser el primer escriptor que va veure que els Estats Units d'Amèrica havien de ser, després de la guerra d'independència i sobretot després de la guerra civil, un país nou amb plena consciència, que per tant havia de decidir el seu destí, i que això només es podia fer des de la pròpia idiosincràsia. Ell va ser el primer que va demanar-se "què és Amèrica", alhora que es demanava "qui som jo" i "què som els éssers humans". La modernitat de Whitman ve de la capacitat per dialogar amb la gent de la seva època, amb la gent del passat i, alhora, amb nosaltres.

La seva vida va ser intensa, errant.

Sí, ell va néixer en una família quàquera, de pare nord-americà i mare d'origen holandès. En la família, hi havia una religiositat molt mística, però poc convencional. El quaquerisme, una religió sense sacerdots, fomenta la lectura de la Bíblia sense intermediaris. De fet, la poesia de Whitman pot llegir-se com un diàleg amb Déu i alhora amb la divinitat interior -l'espiritualitat- de cada home.

Va deixar els estudis aviat.

A deu anys, quan es va posar a fer feina en una impremta. Allà va aprendre a utilitzar les màquines impressores. I, també, a llegir i a escriure. I va llegir molt: Homer, Shakespeare... La seva formació el va dur a fer molt de periodisme durant la joventut: fundava diaris, escrivia en diaris importants de l'època, feia ressenyes... La fama li va arribar quan va escriure una novel·la d'encàrrec, *Franklin Evans, el borratxo*, escrita per conscienciar els lectors sobre els problemes de l'alcoholisme. Va ser un *best-seller*.

Tenia la vida arreglada. Per què no va continuar com a periodista i novel·lista?

Per dos fets. El primer és que un dia era a Nova Orleans per fer una entrevista i va veure una venda pública d'esclaus: el va afectar molt. El trauma el va dur a escriure poemes. El segon fet és la desaparició del seu germà al principi de la guerra de Secessió. Whitman va deixar la feina per cercar-lo, anant d'hospital a hospital i de campament a campanent. El va trobar, viu, però ell va continuar anant d'un lloc a l'altre fins al final de la guerra: llegia als malalts, escrivia cartes per ells, consolava els moribunds... Al final de la guerra, es va fer el propòsit d'abandonar la vida mundana i escriure una gran obra que parlés sobre l'essència d'Amèrica i sobre l'essència de l'èsser humà. *Fulles d'herba* és aquella gran obra.

És plena de personatges, geografies i fets emblemàticament nord-americans. És tot un país convertit en llibre, no?

Per Whitman, va ser un trauma veure com un país jove, que poques dècades abans s'havia alliberat de l'opressió anglesa, s'embarcava en una guerra civil, fratricida i sanguinària. Ell creia en la unitat. *Fulles d'herba* és, en aquest sentit, un cant a la unió i la unitat. Però no només a la unitat entre els estats del nord i els del sud, sinó de l'èsser humà amb els altres éssers humans, i amb la natura. El llibre respon a una necessitat de tornar a unir tot allò que ha estat separat per la guerra, l'odi, la violència. Per això dona veu i es fica en la pell, indistintament, d'un indi nadiu, d'un negre esclau, d'un granger de Wisconsin... *Fulles d'herba* és un cant a l'amor i a la fraternitat.

Hi ha, aquí, una èpica de l'esperança, de l'optimisme.

Absolutament. Whitman pensava que, igual com Grècia havia tingut Homer, Amèrica havia de tenir un bard que compongués un cant fundacional. La diferència és que Whitman no es basa en déus ni en referents sobrenaturals. Per ell, el déu de l'èpica moderna és l'èsser humà.

Va ser un llibre controvertit, no és vera?

Sí. El fet de tractar i cantar l'homosexualitat obertament, per exemple, va fer que l'acusassin de provocador, de pervers... Fins i tot l'acomiadaren de la seva feina de funcionari a Washington. Aleshores es va retirar a Camden, un petit poble a prop de Nova Jersey, on va dur una vida mig d'ermità i mig de granger. I, mentrestant, afegia poemes nous al llibre i en publicava noves edicions. Però més enllà d'algun elogi puntual, com el de Ralph W. Emerson, *Fulles d'herba* i



Jaume C. Pons Alorda: "Per Walt Whitman, l'èsser humà és El déu de l'èpica moderna"

[arabalears.cat](http://www.arabalears.cat) (l)

SEGUIU-NOS

[Actualitat \(/\)](#) [Xarxa Local \(/xarxa_local/\)](#)

[Opinió \(/opinio/firmes/\)](#) [Ara TV \(/opinio/firmes/\)](#)

[El Diari \(/premium/hemeroteca/\)](#)

[La Botiga \(http://botiga.ara.cat/?ref=home\)](http://botiga.ara.cat/?ref=home)

[Balears \(/balears/\)](#) [Món \(/mon/\)](#) [Cultura \(/cultura/\)](#) [Esports \(/esports/\)](#)

© ARA [Manifest fundacional \(http://www.arabalears.cat/manifest.html\)](http://www.arabalears.cat/manifest.html) [Qui som \(/qui_som.html\)](#) [Mapa web \(/mapa_web.html\)](#) [Contacte \(/contacte.html\)](#) [Publicitat \(/publicitat.html\)](#) [Avis legal \(/avis_legal.html\)](#)

Subscriuiu-vos

Voleu rebre l'ARA Balears a casa?
Voleu tenir accés il·limitat a tots els continguts de l'edició digital? Consulteu la nostra [àrea de subscripcions](https://subscripcions.ara.cat/balears/?dis=a).

Newsletter

Si voleu rebre les notícies per e-mail, apunteu-vos al servei de newsletters de l'Arabalears.cat. [Doneu-nos la vostra adreça](#) i trieu els enviaments que [preferiu](#). ([usuari/registre/dades_personals.html](#))